

Så här har vi räknat

De totalt 11 000 växtnärbalanser som samlats in har sorterats länsvis. För beräkningarna av växtodlingsgårdarna i Skåne län ligger nästan 1 100 växtnärbalanser till grund.

För att resultatet inte ska påverkas av grödfördelningen eller djurtätheten på gårdarna har vi undersökt skillnaden mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärde. Jämförelsevärde är beräknat utifrån det genomsnittliga kväveöverskottet för ett hektar av en speciell gröda respektive en djurenhet av ett speciellt djurslag, där alla växtnärbalanser som är gjorda inom Greppa Näringen ligger till grund för uträkningen. En gårds jämförelsevärde motsvarar den kvävebalans som gården skulle ha fått om lantbrukaren hanterade sina grödor och djur som genomsnittet av lantbrukarna gör. Ju större skillnaden är mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärde desto mer skiljer sig gården från hur lantbrukarna gör i allmänhet. I det här fallet har vi tittat närmare på de 20% med störst avvikelse i respektive riktning. Genom att titta på kvävebalanserna, in- och utposter av kväve, grödfördelning samt tidpunkter för stallgödelspridning och jordbearbetning har vi kunnat dra de slutsatser du nu läst om.

Så här ser förutsättningarna för de olika gårdarna ut

	Gårdar med låg kväveeffektivitet	Medelgården inom Greppa Näringen	Gårdar med hög kväveeffektivitet
Medelareal, ha	130	132	117
Dominerande grödor			
- Höstsäd	29%	30%	31%
- Vårsäd	26%	27%	26%
- Sockerbetor	12%	13%	13%
- Oljevaxter	7%	7%	6%
Skillnad i utgifter för kväve jämfört med medelgården ¹	+300	0	-300

1. Skillnaden är beräknad utifrån inköp av mineral- och stallgödsel och ett kvävepris på 15 kr/kg N.

Öka din kväveeffektivitet

- framgångsfaktorer för växtodlingsgårdar i Skåne

En kväveeffektiv gård har, i jämförelse med en mindre effektiv gård:

- ▶ Mindre inköp av mineral- och stallgödsel
- ▶ I stort sett lika stor försäljning av produkter
- ▶ Lägre andel specialodling (grönsaker och potatis)

Rådgivnings- och informationsprojektet Greppa Näringen är ett samarbete mellan Jordbruksverket, länsstyrelserna, LRF och företag inom lantbruksnäringen. Du når oss på: www.greppa.nu • tel 0771-573 456

Det är framförallt inköpen av gödsel, både stall- och mineralgödsel, som skiljer de effektiva gårdarna från de mindre effektiva. Detta visar en jämförelse mellan gårdar som har ett högt kväveutnyttjande och ett lågt.

Sedan Greppa Näringen startade 2001 har resultaten från ca 11 000 växtnäringsbalanser samlats in. Ett sätt att utnyttja all den information som finns i växtnäringsbalanserna, är att jämföra de gårdar som är mest effektiva på att utnyttja sitt kväve med de gårdar som är mindre effektiva. Genom att jämföra dessa gårdar kan vi hitta vad som bidrar till ett framgångsrikt utnyttjande av kväve.

De bästa köper in mindre men säljer lika mycket

Skillnaden är betydande när de 20% mest effektiva växtodlingsgårdarna jämförs med de 20% med lägst effektivitet. Resultaten för växtodlingsgårdarna i Skåne län visar att det finns en statistiskt säker skillnad i kväveöverskott mellan de gårdar som ingår i den effektiva gruppen jämfört med gårdarna i den mindre effektiva gruppen. Skillnaden uppstår till viss del genom att utförseln av kväve från gårdarna är olika men den absolut största orsaken är införseln av kväve till gården (se diagram 1).

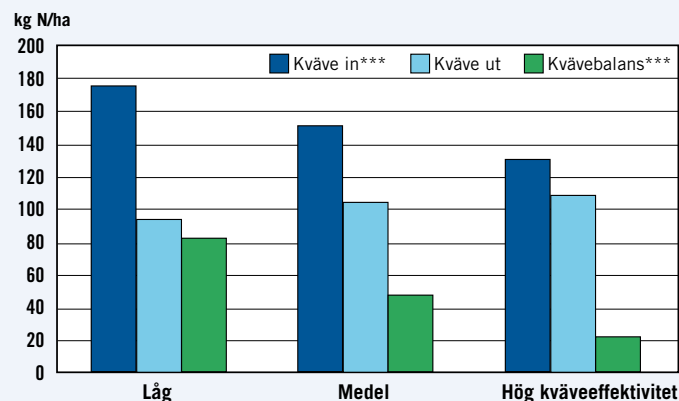

Diagram 1. Infört och utfört kväve resp kvävebalans på växtodlingsgårdar i Skåne län. Stjärnorna visar på signifikanta skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.

Vilka delar i införseln av kväve är det då som skiljer mellan de två grupperna? En närmare analys av införseln visar att den stora skillnaden ligger i införseln av mineralgödsel och inköpt stallgödsel. Gruppen gårdar som utnyttjar kväve sämre köper in ungefär 40 kg N/ha mer än de gårdar med bäst utnyttjande av kväve (se diagram 2). Vid ett kvävepris på 15 kr/kg N ger detta minskade utgifter med ca 600 kr/ha. Vi har också tittat närmare på de olika posterna i utförseln av kväve för att försöka ta reda på om den lägre mängden inköpt näring påverkat skörden. Det finns dock ingen skillnad i mängden kväve som försvinner i form av vegetabilier från gårdarna.

Tittar vi istället på grödfördelningen hittar vi egentligen inga stora skillnader. Det finns en större andel av specialodling på de gårdar med lägre kväveeffektivitet men det är en liten andel som betyder ganska lite.

När det gäller jordarter kan vi däremot se vissa skillnader, de gårdar som utnyttjar kvävet mer effektivt har en större andel lättlera och mindre andel sand jämfört med gårdarna som utnyttjar kvävet sämre.

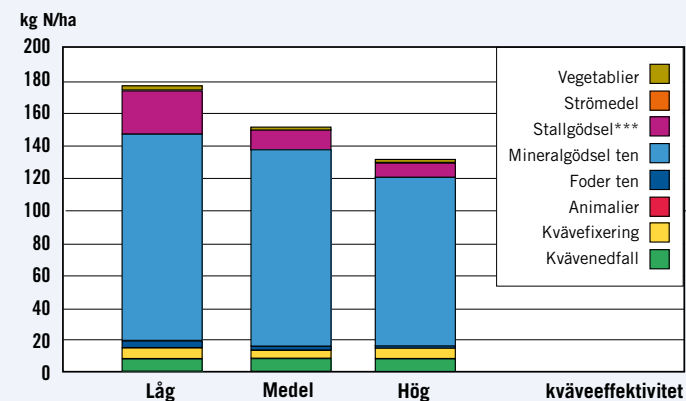

Diagram 2. Kväveinförsel till skånska växtodlingsgårdar. Stjärnorna visar på statistiskt säkra skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.